

Ta pogajanja se tičejo tudi nas

Zadnje dni je končno le tudi Izrael imenoval svojega predstavnika za pogajanja z Arabci za sklenitev miru. Izraelski predstavnik je zunanji minister Abba Eban, s čimer je Izrael spet hotel poudariti, da hoče, da bi se odvijali ti pogovori preko posrednika Združenih narodov Šveda Jarringa na ravni vlad in ne samo veleposlanikov, kot hočejo Arabci.

Izraelu ni bilo ugodeno v tem, da naj bi potekala pogajanja na Cipru ali kje drugje v bližini Bližnjega vzhoda namesto v New Yorku. Za to je navajal razne praktične razloge, v resnici pa se boji, da bi Združene države in Združeni narodi izvajali v New Yorku premočen pritisk na izraelskega predstavnika. V tem se gotovo tudi ne moti, kajti Združenim državam in Združenim narodom je veliko do tega, da bi se spopadi med Izraelci in Arabci že enkrat nehali in bi bilo končno odpravljeno žarišče večne vojne nevarnosti na Bližnjem vzhodu.

Toda mir se zdi še daleč. Arabske gverilske organizacije niso priznale 90-dnevnega premirja in niso prenehale s svojimi gverilskimi akcijami proti Izraelu. Lahko se zgodi, da bo prišlo zaradi tega do hudih zapletljajev v arabskem svetu. Irak in Alžirija sta proti pogajanju — ker pač nista izpostavljena direktnim izraelskim povračilnim udarcem — in se spuščata v ostre obrekovne polemike proti Egiptu in Jordaniji. Zdi se tudi, da spletakarita in obetata pomoč gverilskim enotam v Jordaniji. Te bodo prej ali slej gotovo poskusile ob podpori iraških čet, nastanjenih v Jordaniji, da bi vrgle kralja Huseina. To se lahko zgodi že v kratkem. Izraelu tak razvoj morda ne bi bil čisto nevšečen, ker bi ga obnovitev sovražnosti s strani Jordanije rešila pred nujnostjo, da pristane na morebitno sklenitev miru, s katerim bi se moral odreči velikemu delu zasedenih ozemelj, če ne vsem.

Vendar je verjetno, da še tako obsežne izraelske koncesije ne bodo zadovoljile Arabcev, ne le gverilcev, ampak tudi ne Nasserja in Husseina. Oba bosta najbrž hotela, da se Izraelci odrečejo prav vsem zasedenim ozemljem in predvsem Jeruzalemu, ki velja tudi Arabcem za sveto mesto. Izraelci pa so že dali vedeti, da se Jeruzalemu, ki je bil vedno središče in prestolnica njihovega naroda in njihove vere, za nobeno ceno ne bodo odrekli. Združeni Jeruzalem — do l. 1967 je pripadal stari del Jordaniji — so že razglasili za glavno mesto Izraela.

Po vsem tem lahko sklepamo, da bo pot do miru med Izraelci in Arabci še dolga in trnova. Če bi se zgodilo, da bi Združene države in Rusija pritiskale na oboje, da se morajo pogoditi — pod grožnjo kake skupne oborožene intervencije — bi to le za malo časa prineslo mir. (Nadalj. na 2. strani)

DELJENA MNENJA O NEMŠKO-SOVJETSKI POGODBI

Nemško-sovjetska pogodba, ki je bila v začetku tega meseca podpisana v Moskvi, je zelo razdelila duhove v Nemčiji. Kancler Brandt vidi v tej pogodbi velik uspeh svoje vlade, ki je že takoj v začetku, ko je po dolgem razdobju krščansko-demokratskega vladanja prevzela oblast v Nemčiji, izjavila, da se bo trudila za izboljšanje odnosov s Sovjetsko zvezo in z Vzhodom. Opozicija in zlasti njen duhovni voditelj, bavarski krščansko socialni politik Franz Josef Strauss, pa vidi v tej pogodbi veliko napako nemške zunanje politike, ker je odprla Nemčijo sovjetskemu vplivu in ji odvzela možnosti, da bi pozneje s pogajanjem za mirovno pogodbo izsilila iz Moskve kakšne večje koncesije.

Opozicija zato ostro napada Brandtovo vlado nedvomno bo to pri prihodnjih volitvah v Nemčiji eden izmed glavnih argumentov na obeh straneh. Socialni demokrati bodo prikazovali pogodbo kot uspeh, opozicija pa kot hudo napako. Oboji pa lahko navedejo v prid svoje teze močne razloge. Šele čas bo dokazal, kdo ima prav.

BRANDTOVI UPI

Kancler Brandt in njegova vlada upata, da sta dosegla odločilen preobrat v nemško-sovjetskih odnosih s tem, da sta dokazala s to pogodbo, da Nemčija nima sovražnih ali celo revanšističnih namenov do Sovjetske zveze in to Vzhoda na splošno. Zdej, ko se je Moskva lahko o tem prepričala, bo sama — kot upa Brandt — pokazala več razumevanja in dobrohotnosti do nemškega naroda s tem, da bo pripravila Vzhodno Nemčijo do tega, da podre dejanski in politični »berlinski zid« med obema Nemčijama in dovoli svobodnejši promet ljudi in idej med njima. Po določenem času bi potem morda lahko prišlo tudi do pogajanj o ponovni združitvi obeh polovic Nemčije, vsaj začasno — v kaki konfederativni obliki. S tem bi bilo rešeno jedro nemškega vprašanja. Poleg tega bo pogodbi gotovo sledilo povečanje trgovinskega prometa med Zahodno Nemčijo in drugimi vzhodnoevropskimi državami, ki bodo sledile vzgledu Sovjetske zveze s tem, da se bodo začele kazati prijaznejše do Nemčije. Nedvomno stoji za Brandtom velika večina nemških gospodarstvenikov, ki bi radi sklepali kupčije z Vzhodom.

Hkrati Brandt ve, da je storil s to pogodbo uslugo Združenim državam, ker jih je vsaj delno rešil skrbi za obrambo Nemčije in nemira zaradi možnih zapletljajev okrog Berlina. Američani si bodo prihranili tudi precej stroškov, ker bodo lahko zmanjšali svoje posadke v Nemčiji.

STALIŠČE OPOZICIJE

Opozicija pa meni, da je s to pogodbo Sovjetska zveza dosegla v bistvu tisto, kar

je že vedno hotela, pa se ji doslej ni posrečilo — da odpre vso Nemčijo svojemu vplivu in zmanjša težo in vpliv Zahodne Nemčije in zahodnih zaveznikov v Berlinu na minimum. Brandtova vlada že res misli na to, da bi prenehala s svojimi demonstrativnimi uradnimi manifestacijami v zahodnem Berlinu, kot so npr. uradni obiski nemškega predsednika in podobno, kar draži vzhodnonemško vlado. Nemčija je dejansko priznala mejo na Odri in Nisi, četudi v pogodbi to ni izrecno omenjeno. S tem pa se je odrekla ne le nekdanjim nemškim ozemljem, ki jih ima zdaj zasedena Poljska in jih smatra za del svojega državnega ozemlja, ampak tudi vzhodnemu delu Vzhodne Prusije, ki ne spada pod Poljsko, ampak k ruski sovjetski republiki, s katero pa nima teritorialne zveze, razen po litavskem ozemlju. Vzhodna Prusija pa je Nemcem že od nekdaj iz zgodovinskih razlogov posebno pri srcu.

Po mnenju opozicije se je Nemčija s to pogodbo hočeš nočeš dejansko oddvojila od zahodnih zaveznikov in prevzela sama nase odgovornost za svojo usodo, ta odgovornost pa bo morda pretežka zanjo. Najhujši očitki opozicije zvane celo v tem smislu, da je Zahodna Nemčija s to pogodbo izdala zahodni tabor in dokazala očitno pomanjkanje vzajemnosti s Češkoslovaško. Odslej bo postajala Zahodna Nemčija — po mnenju krščansko-demokratskih politikov — vedno bolj odvisna od Sovjetske zveze.

Skrajna desnica pa celo dolži Brandta in zunanjega ministra Scheela, da sta s to pogodbo izdala Nemčijo in da bi jima morali zaradi tega soditi. Teh obtožb oba demokratska tabora seveda ne jemljeta resno.

KAKO SODI O POGODBI OSTALI SVET

V ostalem zahodnem svetu si tudi niso čisto enotni v presoji pomena nemško-sovjetske pogodbe. Mnogi mislijo, da se je začelo s sklenitvijo te pogodbe novo obdobje v Evropi, ko bo tudi Nemčija vodila neka »degolistično« politiko na lastno pest, z odmikanjem od zahodnih zaveznikov in s kazanjem prijaznega obraza Sovjetski zvezi in Vzhodu, kot dela to degolistična Francija, da bo torej imela njena zunanja politika močan priokus po nevtralnosti ali bolje neuvrščenosti med Zahodom in Vzhodom. Američani ne kažejo nasprotovanja pogodbi, ker jih je — kot rečeno — začasno rešila precejšnje brige in se bodo lažje posvetili homatijam v južnovzhodni Aziji. Neuvrščeni svet pa je pogodbo pozdravil kot velik prispevek k svetovnemu pomirjenju.

Jugoslovanski predsednik Tito je v svojem komentarju k sovjetsko-nemški pogodbi, ki je bila pretekli teden podpisana v Mo-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Gradnja »slovenske transversale«

Komisija Mednarodne banke za obnovo in razvoj, ki bo donec meseca obiskala Jugoslavijo, bo dobila skupno dokumentacijo jugoslovanskih in avstrijskih strokovnjakov o gradnji ceste Hoče - Levec, za katero bo deloma dala posojilo tudi Mednarodna banka. Tako poroča slovenski tisk.

Strokovnjaki iz Slovenije in Avstrije so se na Dunaju strinjali, da je cesta Sentilj - Nova Gorica pravzaprav del evropske ceste transversale in nikakor ne ceste lokalnega pomena. Avstrijci se na primer zanimajo za to cesto tudi zato, ker jim odpira potniško turistični promet proti jadranski obali in drugim krajem Jugoslavije, hkrati pa tudi tranzitni tovorni promet proti Kopru in Reki. Zato so tudi pripravljene nekatere svoje projekte za modernizacijo cestnega omrežja podrediti cesti Sentilj - Nova Gorica, oziroma zgraditi ustrezno cesto do Gradca.

Graditi so začeli že tudi odsek »transverzale« Vrhnika - Razdrto. Zemljišče, kjer bo tekla cesta, minirajo noč in dan. Odsek je razdeljen na področja posameznih podjetij, ki so udeležena pri gradnji ceste, skupni nadzorni gradbeni štab pa je v Postojni.

Cesto gradi več podjetij, ki so izlicitala dela. Iz Slovenije so »Gradiš« iz Ljubljane, »Tehnogradnja« iz Maribora in »Primorje« iz Ajdovščine, eno pa je iz Makedonije (»Mavrovo«) in eno iz Srbije (»Partizanski put« iz Beograda). Pričakujejo, da bo drugo leto zgrajena druga faza (ravnanje cestišča oziroma trase). Prvo fazo predstavlja čiščenje tal od drevja, skal itd. in utrjevanje.

Kot znano, je povzročilo dejstvo, da je zvezna vlada lani poleti odločila odložitev gradnje avtoceste št. II - Nova Gorica, s tem, da načrta ni predložila Mednarodni banki za obnovo in razvoj za posojilo, hudo razburjenje v Sloveniji. Zdaj pa se je Slovenija, kot je razvidno iz zgornjega, odločno lotila gradnje transversale, ki je dobesedno življenjske važnosti. Zaradi ogromnega prometa na sedanjih preozkih cestah v isti smeri se namreč neprestano večja število smrtnih žrtev, vsak čas pa prihaja tudi do prometnih zastojev, ki jih povzroči sleherni incident.

Politbiro sovjetske komunistične partije in sovjetska vlada sta »v polni meri« odobrila sovjetsko-nemško pogodbo, kot je naznanila sovjetska agencija TASS.

Italijanski proračun za leto 1971

Italijanski državni proračun za l. 1971, ki ga je odobrila še Rumorjeva vlada (kljub temu, da je že odstopila) tik pred rokom, ko je vlada po zakonu dolžna predložiti proračun parlamentu, predvideva primanjkljaj v znesku 1.866,3 milijard lir.

Dohodki so preračunani na 12.147,3 milijard, izdatki pa na 14.013,6 milijard. Na vsak milijon prebivavcev Italije bo prišlo torej okrog 242,9 milijard proračunskih dohodkov in za vsak milijon prebivavcev bo potrebnih okrog 280,2 milijard izdatkov. Na vsak milijon prebivavcev bo prišlo 37,3 milijard primanjkljaja v državnem proračunu.

V proračunu za leto 1970 je preračunan primanjkljaj na 1.867,7 milijard. Prihodnji proračunski primanjkljaj bo torej, po dosedanjih računih, za 1,4 milijarde manjši, kakor

FUNT NIHA

Položaj britanskega funta šterlinga je nestabilen in njegov kurz na valutnih tržiščih niha s tendenco po znižanju. Sedanje nestabilnost funta povzroča več dejavnikov: pesimistična predvidevanja o gospodarstvu, ki ne izključujejo nevarnosti novega razvrednotenja; zaskrbljivo dviganje cen in plač; rekordno število brezposelnih; in hudi sindikalni spori v industriji ter sezonski odtok funtov zaradi trgovinskih saldov.

V torek je dosegel funt svojo najnižjo vrednost po septembru 1969.

—o—

ZADEVA INDIJSKIH DEKLET ZA SAMOSTANE V EVROPI

Glede nabiranja indijskih deklet za samostane v Evropi, o čemer je zadnje dni obširno pisal mednarodni tisk, je vatikanski radio izrazil v neki izjavi prepričanje, da absolutno ne gre za to, da bi hoteli siliti mlade Indijke v redovno življenje, ampak za hvalevredno pobudo, ki odgovarja novim kriterijem cerkvenega apostolata.

O isti stvari je objavil »Osservatore romano« članek, ki hoče dokazati, v nasprotju s tistim, kar poročajo, o stalnem prizadevanju Cerkev, tudi v Indiji, da bi nudila moralno in versko pomoč, kjer je mogoče.

Tito sprejel mons. Casarolija

Jugoslovanski predsednik Tito je v sredo sprejel v svoji vili na Brionih monsignora Agostina Casarolija, tajnika vatikanskega sveta za javne zadeve Cerkev. Ta je prišel v začetku tedna na uradni obisk v Jugoslavijo, na povabilo zunanjega ministra Mirka Tepavca.

Pri dolgem in pristrčnem pogovoru med Titom in monsignorom Casarolijem so bili navzoči Tepavac in nekateri jugoslovanski funkcionarji, poverjeni za zunanje in za cerkvene zadeve, jugoslovanski veleposlanik pri Svetem sedežu Cvrle, apostolski pronuncij v Beogradu mons. Mario Cagna in tajnik nunciature mons. Celata.

Po srečanju s Titom se je pogovarjal mons. Casaroli še s Tepavcem, nato pa se je z letalom odpeljal v Zagreb. Pred obiskom na Brionih se je mudil na obisku v Beogradu, kjer je bil sprejet pri Tepavcu.

bu letošnji (kar pa se bo videlo šele ob koncu proračunskega leta, ki sovpade, kot znano, že nekaj let s koledarskim letom).

—o—

Tudi v Jugoslaviji so uvedli stroge zdravstvene preglede med potniki, ki prihajajo iz Sovjetske zveze in iz držav na Bližnjem in Srednjem vzhodu.

☆

Ministrski predsednik Colombo je poslal brzojavko z voščili udeležencem univerzitetnih iger v Turinu. Univerziada ima še poseben pomen kot svetovno srečanje študentske mladine, da bi se tako mlade generacije bolje spoznale in utrdile medsebojne vezi prijateljstva — pravi Colombo v svoji brzojavki.

SLOVENSKA TEOLOŠKA FAKULTETA

Na ljubljanski bogoslovni fakulteti je vpisanih dosti slušateljev, tako da morajo kandidati celo odklanjati, zaradi pomanjkanja prostora.

Izvoljeno je bilo tudi novo vodstvo fakultete. Za dekana je bil izbran izredni profesor cerkvene zgodovine dr. Maks Miklavčič; prodekan pa je postal docent dr. Marijan Smolik. Prodekansko mesto v mariborskem odseku fakultete je poverjeno docentu filozofije dr. Stefanu Steinerju. S 1. oktobrom, ko se začne novo šolsko leto, bodo na novo izbrani predstojniki nastopili svoja mesta.

—o—

V državah, kjer je zahtevala epidemija kolere smrtno žrtve, kot na primer v Sovjetski zvezi in na nekaterih področjih Bližnjega Vzhoda, se je zdravstvenim oblastem posrečilo omejiti epidemijo na doslej okužena področja.

☆

V Italiji cepijo po odredbi ministrstva za zdravstvo vse osebe pristanov in letališč ter izvajajo stroke zdravstvene preglede potnikov, ki prihajajo s področij, kjer so ugotovili kolero.

☆

Indijska vlada pa je naznanila, da je uvedla preiskavo, da bi ugotovila, koliko je resnice na tem, da je katoliška hierarhija v indijski deželi Kerala baje pošiljala dekleta v evropske samostane.

ČUDOVITA VZTRAJNOST — IN ZABITOST

V angleškem mestecu Harrigate so imeli te dni je veliko slavlje. Dvainšestdesetletna gospa Miriam Hargrave je opravila šoferski izpit. To ni samo po sebi nič čudnega. Dokaz čudovite vztrajnosti pa je, da je pri izpitih devet in tridesetkrat padla, štiridesetič pa ji je končno le uspelo. Kar jokala je od veselja, meščani so pa njej na čast razobesili zastave. Prišla pa je tudi v poseben almanah, ki objavlja vsako leto imena ljudi, s kakim posebnim prvenstvom.

Štirideset izpitov v isti »stroki« niso mačje solze.

Ša pogojanja...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ob prvi priložnosti bi si Arabci in Izraelci spet skočili v lase.

Za Slovenijo in Trst zadeva ni tako malo pomembna, kot bi se zdelo, ker sta oba zainteresirana na pomorski trgovini in plovbi skozi Sueški prekop, ki je daleč najkrajša morska pot v južno Azijo, na Daljni vzhod in v Avstralijo. Dokler pa spor med Arabci in Judi ne bo rešen, bo ostal Sueški prekop zagaten s potopljenimi ladjami in zaprt. Poleg tega je ravno napetost med Izraelci in Arabci spravila sovjetsko mornarico v Sredozemlje in sovjetsko vojaštvo v Egipt ter povzročila resno nevarnost vojne na tem koncu sveta in strah v Jugoslaviji in Albaniji.

Po najnovejših vesteh so bila arabsko-izraelska pogajanja že odložena do septembra, ko se bodo verjetno nadaljevala na ravni zunanjih ministrov, kot želi Izrael. Lahko pa tudi, da so nastopile nove nepredvidene težave v pogajanjih in jih bodo do septembra skušali rešiti. Do hipa, ko to pišemo, vzrok odložitve pogajanj še ni jasen.

PISMO UREDNIŠTVU:

K SREČANJU „BORA“ S KOŠARKARJI AMERIŠKE VOJNE MORNARICE

Ob letakih in pismu uredništvu, ki ga je objavil Primorski dnevnik v torek 18. t. m. na športni strani, z vsebino katerih sem se seznanil pred dnevi ob košarkarskem srečanju med športnim društvom »Bor« in moštvo ameriških mornarjev VI. ladjevja, ki je bilo v Trstu, so se tudi meni vsilile nekatere misli, posebno še, ker sem bil pred tem deležen zelo poučnega razgovora s tistimi somišljeniki piscev letaka, ki so na samem prizorišču košarkarskega srečanja skušali agitirati proti napovedani tekmi. Iz ust predsednika openskega prosvetnega društva »Tabor« in njegovega somišljenika so med drugimi padle tudi besede, ki niso imele nič skupnega z gostovanjem ameriških mornarjev. Ko sem jima omenil, kakšna pa naj bi bila vloga sovjetskih vojakov na Češko-slovaškem, če ne žandarska — torej nič manj žandarska kot ameriška drugod po svetu — sta mi odgovorila, daje »SZ šla braniti socializem, ki ga — mimogrede — v Jugoslaviji ni več.« Zelo sem jima hvaležen za pojasnilo, zdaj vem, kdo edini ve, kaj je socializem, kdo vodi blokovo politiko, in kdo je žandar na svetu.

Seveda takšne napredne ljudi, kot so bili agitatorji v Padričah in podpisniki omenjenega letaka prav malo moti, če so v Evropi postavile bodočo žico prav takoimenovane socialistične države in minirale svoje meje; če je postavila zid v Berlinu prav Nemška demokratična republika, katere milijoniki so v nekaj letih postreljali na stotine »navdušencev« nad paradižem na zemlji. In sprejem, ki so ga Čehi in Slovaki priredili sovjetskim vojakom, je bil mogoče takšen, kot ga človek prireja navadno bratu, ali mogoče takšen, kot ga prireja žandarju?

Da spet nekoliko navežem na trditve v omenjenem letaku, je »ameriško ladjevje« pokazalo svojo funkcijo varuha obstoječega reda pred grožnjami naprednih gibanj ob priliki fa-

šističnega državnega udara v Grčiji, ko je s svojo prisotnostjo zagotovilo uspeh vojaškemu puču. To je vse res, res pa je tudi, da je SZ kot domovina in varuhinja vseh naprednih idealov zelo zgodaj navezala uradne stike z istimi grškimi polkovniki in da sovjetske apostole socializma stiki z zatiralci grškega naprednega gibanja prav malo motijo, kot jih tudi ni dosti motilo, da so kupili Francov premog ravno takrat, ko so španski rudarji stavkali že tri mesece.

Priznati moram, da se mi zdijo »obiski ameriškega ladjevja, prirejanje košarkarskih tekem, dobrodelnih akcij in podobnega, kar pomaga ši-

riti idejo o stalni ameriški navzočnosti v Sredozemlju«, manj nevarni in naš mir v teh krajih manj ogrožajoči kot takšni letaki in akcije in sodbe o socializmu v Jugoslaviji, ki mi zelo nastacije služijo in kakšni naj bi bili nameni orzorno pravijo, da se leto 1948 spet lahko povrne in verjetno, sodeč po duhu takšnih izjav, s tudi nič manjšo silovitostjo. Edino upanje, ki ga gojim in zato tudi pišem te vrstice, je to, da pri nas ni več toliko slepcev, ki bi nas radi spet potegnili v temo. Grožnje sovjetskih varuhov socializma Jugoslaviji pred pičlimi dvema letoma pa niso izmišljotina do socializma sovražno razporejenih ljudi, ampak konkretno dejstvo, ki ponovno kaže, da niso samo Američani tisti, ki širijo idejo o svoji vsemočni prisotnosti na tej naši mali in ubogi zemlji.

(Nadalj. na 8. strani)

PISMO UREDNIŠTVU

„Skupina s posebnimi interesi“

Tako torej: rimska vlada je zavrnila zakonski predlog, po katerem naj bi se Slovenci imenovali »Slovenci«; ostati bodo morali še naprej le »skupina s posebnimi interesi«. Kajti »za zaščitne norme v korist jezikovnih skupin (s posebnimi interesi) je pristojna izključno rimska vlada.« Ker pa vemo iz neštevilnih protestov, resolucij in manifestacij naših šolnikov, naših izvoljenih političnih predstavnikov in raznih slovenskih organizacij, kako so rimski ministri radodarni z obljubami, katere potem dosledno pozabljajo, izgleda taka vladina skrb za svoje kompetence kakor norčevanje.

Takšno ravnanje me pa niti posebno ne čudi, ko berem razne proteste. Kljub dosežanim slabim izkušnjam je kak vodilni časnikar še vedno prepričan, »da nova vlada (ki je pravzaprav skoro ista kot prejšnja) noče ponavljanja podobnih primerov krivičnega ravnanja« in »da bi bilo logično, da se ne bi dogajali primeri, ki nasprotujejo njenemu hotenju, ker so navzkrižja (sic!) med njenim hotenjem in opisanimi

krivičnimi primeri zares nepotrebna«; (Srb bi dekel: Lepo pevaš, ali glas ti ne valja.) Res je čudno, da se v Rimu ne zavedajo nepotrebnosti teh »navzkrižij«!

Slovenska skupnost (ali morda bolje »Skupnost s posebnimi interesi?«) pa izraža »svoje začudenje nad ravnanjem rimske vlade, ki gre mimo priporočil krajevnih pokrajinskih tajništva strank leve sredine.« Človek bi po takih izjavah in takem ravnanju vlade mogel sklepati, da je »leva sredina« v opoziciji, katero vlada, razumljivo, ne upošteva. Pa ni. Kajti tudi vlada je levosredinska, kar pa ni v »protestih« nikjer omenjeno ali je celo namenoma zamolčano. Najbrž zato, ker je vendar protislovno v lokalnem merilu podpirati levi center, v državnem merilu pa dobivati od levega centra brce. Saj so navsezadnje za ravnanje vlade posredno odgovorni tudi tisti izvoljeni predstavniki, ki levi center v lokalnem merilu podpirajo.

Ubaldo Vrabec

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

VI.

Plavolask je po cestah v Københavnu — tuju se še zapiše Kjōbenhavn, kar pa je po danskem pravopisu zastarela oblika in je Dančiji sami ne uporabljajo več — gotovo več kot npr. v Trstu, vendar pa lahko človek že prve ure v Københavnu opazi, da je govorica, da so vse ženske v Skandinaviji plavolase, čist mit. Večina žensk ima čisto srednjeevropski videz, le tu pa tam pade v oči kaka ženska z izrazito plavordečimi ali svetloplavimi lasmi, ki pa navadno ni med najlepšimi, kar zadeva obraz in oblike. Na splošno so Danke podobne tip kot Slovenke, razen da so morda na splošno bolj drobne, vsekakor pa manj krepke. Začudilo me je — ker sem tudi sam verjel mitu o lepoti Skandinavk — da je na cestah v danski prestolnici videti sorazmerno mnogo manj lepih nog in postav kakor v Trstu, v Sloveniji ali v Avstriji, prekašajo pa seveda Danke v tem pogledu Francozinje in vse, kar je južneje od Firenc in Zagreba.

V središču mesta kar mrgoli tujecev, posebno vseh vrst hipijevske potovalne družine, moških in žensk. Prevladuje seveda mladina, vsak hip pa naleti človek tudi na razne ameriške in nekoliko redkeje na angleške in holandske izletniške skupine, ki jih sestavljajo skoraj izključno stari ljudje, okrog sedemdes-

tih let, morda pa tudi še starejši. V skupinah hodijo po pločnikih in si ogledujejo trgovine, najrajši pa se prevažajo s turističnimi avtobusi po mestu. Mnoge avtobuse krasi velik napis »Viking«.

V restavracijah je videti veliko črncev, toda medtem ko odnašajo črnici v restavracijah in samopostrežnih bifejih v Hamburgu le umazano posodo z miz, so v Københavnu ali po starem Kjōbenhavnu gostje kot vsi drugi. V neki veliki restavraciji v središču, kjer sem večerjal, so bile zastopane med gosti vse rase, a sorazmerno veliko je bilo črncev. Videl sem mlado črnsko, angleško govorečo družino — oče, mati in dva otroka —, kateri je z vso ljubeznostjo in pozornostjo stregla lepa plavolasa Danka, ne da bi kakorkoli pokazala nevoljo zaradi številnih želja - slamice, zastavice - obeh hudo živahnih črnčkov. Na cestah lahko človek pogosto sreča mešane pare, največkrat Arabca in Danko. Vse kaže, da je arabska invazija v Nemčijo prodrla tudi že v Skandinavijo in svetlolase ter plavooke deklice na severu so očitno najbolj zaželeni »vojni plen« teh invazorjev. Pri vsem tem igra — bi dejal, sodeč po mnogih indicijah — vlogo tudi ideologija. Mlade Skandinavke, posebno študentke in druge izobraženke, hočejo dokazati svoje protirasistično in napredno člove-

čansko mišljenje s tem, da se sprijateljijo s kakim Arabcem, črncem ali Južnoazijscem in se sprehajajo z njim po cestah, objete okrog ramen ali pasu. V tem vidijo — poleg ljubzenske izkušnje seveda — nekako demonstracijo proti rasizmu.

Po vrnitvi me je marsikdo vprašal, kako je s slovito trgovino pornografskega materiala v Københavnu. »Sloves« o tem se je razširil po vsej Evropi. Nekatere knjigarne — a ne najresnejše — imajo res razstavljene v izložbah vsakovrstne pornografske publikacije, največ albume z reprodukcijami iz barvnih pornografskih filmov, ki prikazujejo spolno občevanje v vseh mogočih in nemogočih pozah, tudi najdrznejših. Toda ta razstavljena pornografija tako očitno kaže svoj komercialni namen in je tako groba, da ni v njej sploh nič več erotičnega in razburilivega. Človek gleda te slike kot gale anatomske ilustracije, le s to razliko, da so bolj neokusne, ker so izumetničene. Moškemu in ženski na slikah je že na prvi pogled videti, da ni v njunem početju nič spontanega, nič strasti, kaj šele ljubezni, ampak da igrata in da sta plačana za to. Dejansko gre pri tej pornografiji za čisto industrijske izdelke, kot npr. za konfekcijo ali za tranzistorje. Določene kapitalistične skupine so pač s tržno preiskavo ugotovile, da se splača investirati denar v to »industrijo«, in so organizirale proizvodnjo v obliki pornografskih albumov, knjig in filmov, vse na zelo nizki, naravnost banalni ravni.

(dalje)

Tržaškega

Spet se pripravlja „kraška ohcet“

V tednu od 7. do 13. septembra bomo obhajali drugi »kraški teden« in že tretjo »kraško ohcet«. Oboje se je porodilo iz pobude za »kraško hišo« v Velikem Repnu. »Kraška hiša« predstavlja danes posebne privlačnosti te lepe kraške vasi.

Letošnji par »kraške ohceti« sta 25-letni Bogdan Kosmač, elektromehanik iz Zabrežca, in 24-letna Mirjana Persič, šivilja iz Bazovice. Poroka bo v nedeljo v cerkvi na Repentabru. Ženin in nevesta ter svatje bodo seveda v ljudskih nošah. Pričakujejo, da bo ljudskih noš od 130 do 150, predvsem seveda povabljeni. Zastopane bodo ljudske noše z vsega Tržaškega, zlasti seveda iz Repna, Opčin, Barkovelj, Sv. Ivana, Škednja in iz vasi ob morju. Upajmo, da bo vreme svatbi naklonjeno, kot tudi obredom, ki se bodo vrstili ves teden prej v zvezi s prevažanjem bale in drugimi starimi običaji. V soboto zvečer bo v Velikem Repnu tudi ples na prostem.

Poroka bo v nedeljo, 13. septembra ob 10. uri. Ob 14. uri pa bo folklorna prireditev, na kateri bo nastopila plesna skupina iz Režije s starodavnimi folklornimi plesi. Nastopu bo sledil ljudski ples na trgu v Velikem Repnu.

Tudi letos bodo povezane z osrednjim dogodkom — s poroko, ki seveda nima samo folklornega pomena, ker se bosta ženin in nevesta resnično z zakramentom združila v cerkvi za vse življenje (brez tega bi izzvenela vsa stvar kot zgolj »prireditev« brez duše) — razne druge pobude, tudi turističnega značaja, kot npr. gastronomsko tekmovanje gostiln v repentaborski občini. Odprte bodo tudi tradicionalne »osmice«. Vsi bodo lahko prišli na svoj račun — »povabljeni« in »nepovabljeni« svatje. Vabljeni in dobrodošli pa smo seveda vsi!

V tej zvezi lahko sporočimo tudi veselo novico, da sta oba para, ki sta se l. 1968 in 1969 poročila na »kraški ohceti«, že dobila narasčaj. Prvi »kraški par«, Angelo in Miranda Krmec, sta dobila punčko, drugi par, Božo in Irma Sedmak, pa fantka — torej spet nov »kraški par«.

Letošnji »kraški teden« se bo začel 7. septembra z italijansko-jugoslovanskim posvetovanjem o zaščiti Krasa, v okviru evropskega leta za zaščito narave. Sodelovali bodo strokovnjaki iz Trsta, Postojne in Reke ter — upajmo — tudi s Krasa samega.

ZA OHRANITEV KRAŠKEGA OKOLJA

Kraški teden se bo začel v ponedeljek dopoldne, ko se bodo v »Kraški hiši« sestali znanstveniki iz Slovenije in Trsta ter obudili že pred časom začete razgovore o ohranitvi kraškega okolja in kraških tradicij. S tržaške strani bodo na tem srečanju podali svoja poročila arh. Costa, arh. Berni, dr. Gruber Bencova, dr. Merku, Dušan Kodrič, prof. Poldini, dr. Montenero in prof. Sema, s slovenske pa prof. dr. Klemenčič, dr. Sedej, dr. Kuhar in dr. Peterlin. Poleg njih pa bodo

srečanju prisostvovali še drugi znanstveniki in eksperti, tako da lahko pričakujemo živahno razpravo in plodne zaključke.

Lansko leto je bilo v svatovski povorki udeleženi nad sto originalnih narodnih noš iz Trsta in okolice. Prav bi bilo, da bi se letos število še povečalo, tako da bi lahko videli vse narodno bogastvo, ki ga premorejo naši ljudje. Tudi zaradi tega, da opozorimo italijanske someščane na naše tradicije in navade, ki so se žal v preteklih desetletjih po sili razmer porazgubile.

— o —

NOVA ŠTEVILKA »ZALIVA«

Izšla je nova, 24.-25. številka revije »Zaliva«.

— o —

IZPITI NA UCITELJISCU

Ravnateljstvo državnega učiteljskega »A. M. Slomšek« v Trstu sporoča, da je začetek popravnih in vstopnih izpitov v jesenskem roku 7. septembra 1970 ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine. Razpored ostalih pismenih in ustnih izpitov je objavljen na oglasni deski šole.

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta v Tinjah na Koroškem

Kakor je bilo napovedano v programskem govoru na občnem zboru Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki je bil preteklega 1. marca v Trstu, je bil za zvezine pevovodje in pevce študijski in obenem počitniški teden v Tinjah na Koroškem, v prostornem, udobnem in lepem domu ob cerkvi, od koder se odpira pogled na zeleno ravan, posejano s travniki in skrbno obdelanimi polji, na lepo urejene domačije, na bele ceste, ki prepletajo dolino, na motno deročo Dravo, na griče, porasle z grmičevjem in bori. Lepo sončno vreme je delalo pokrajino še lepšo in mikavnejšo, vedrejša duhove in bolj sproščena srca.

Dnevi, ki smo jih preživeli v Tinjah, so bili razdeljeni v dva dela: zjutraj so si sledila predavanja in pevske vaje, popoldne izleti, razen v četrtek, ko je bil skupen izlet na Krko in h Gospe sveti že v jutranjih urah in je bil zato študiju posvečen popoldan. Pevci so si poleg teh zgodovinskih krajev ogledali še Djekše, Knežo, Št. Pavel, Št. Andraž; pogumnejši so se povzpeli na Peco. Večere so namenili spreho-

dom ali prostemu petju na dvorišču ob domu ali na vasi.

Študij, ki je bil glavni namen letovanja, je obsegal dva dela: v prvem, teoretičnem so si sledila predavanja o liturgiji, predvsem o novostih v cerkveni glasbi po zadnjem vatikanskem koncilu (predavatelja M. Živic in St. Zorko), o glasbeni ritmiki, metriki in melodiji (S. Mihelič), o tehniki pevskega dihanja (J. Ban); v drugem, praktičnem delu so bile pevske vaje. V te smo letos vključili Jakoba Petelina Gallusa, velikana v cerkveni in svetni glasbi, nekakega slovenskega glasbenega Homerja, čigar zemeljska osebnost je zavita v meglo, ki so si ga prisvajala ne samo mesta, temveč tudi narodi. Morda se bo kdo od zborov, ki bodo sredi novembra letos nastopili na reviji cerkvenih pevskih zborov, opogumil in pripravil katero od njegovih svetnih pesmi. Izbira ne bi smela biti pretežka, saj sta v zadnjih petih letih izšli dve monumentalni zbirki z Gallusovimi svetnimi skladbami (Harmoniae morales, Moralia).

Tako bo novembrska revija tudi s tega vidika nekako idealno dopolnilo študijskega teden v Tinjah, ki ga je po pričevanju udeležencev nadvse uspešno priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu.

VPISOVANJE V ŠOLO GLASBENE MATICE V TRSTU

Vpisovanje gojencev v šolo Glasbene matice v Trstu bo od 1. do 12. septembra od 10. do 12. ure v pisarni Glasbene matice v ulici Ruggero Manna 29, tel. 29779.

Pouk se prične v ponedeljek 4. septembra.
Ravnateljstvo

POPRAVNI IZPITI NA LICEJU »FRANCE PREŠEREN«

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja »France Prešeren« v Trstu sporoča, da se pričnejo vsi popravni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1969-70 na znanstvenem liceju, višji gimnaziji in klasičnemu liceju dne 7. septembra 1970 ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine.

Razpored ostalih pismenih in ustnih izpitov bo pravočasno objavljen na oglasni deski šole.

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

Tekoči računi — hranilne vloge — krožni čeki
varnostne skrinjice — neprekinjena blagajna

Dopisniki po vsej Italiji

MENJAVA VSEH TUJIH VALUT

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-101, 38-045

BRŽOJAVNI NASLOV: **BANKRED**

Rupa

SE NI VSE UREJENO

Morda bi kdo mislil, da je pri nas že vse urejeno, ko vsi molčijo in morda le v gostilni kritizirajo. Pa vendar ni tako in je pravilneje, da se javno pove, če kaj manjka.

Tokrat moramo omeniti nevarno križišče v Rupi pri gostilni Ožbot. Avtomobilist, ki vozi s Peči proti glavni asfaltirani cesti, mora zelo paziti, da je ta prosta, sicer se lahko pripeti nesreča, kakor se je pred nekaj dnevi. Domačin s Peči je vozil proti temu križišču, toda zaradi smrek ob cesti ni pravočasno zagledal avta, ki je drvel iz Gorice proti Rupi. Trčil je z vso silo v zadnji del njegovega vozila in ga je močno poškodoval. Za srečo ni bilo žrtev.

Zato je nujno potrebno, da se tiste smreke in drevje posečejo ali vsaj veje oklestijo, da ne bodo ovirale pogleda na glavno cesto.

Druga zapreka za promet, ki bi jo morala občinska uprava odstraniti, je obcestni kamen tik pred Ožbotovo gostilno. Že večkrat ga je kako vozilo podrlo, ali nagnilo, a so ga vsakokrat znova postavili na isto mesto, da še vedno ovira pot vsem voznikom, ki so namenjeni po cesti pod šolo v Rupo. Kaj bo treba tudi tukaj čakati, da bo prišlo do kako hujše prometne nesreče?

VPIS V STROKOVNI ZAVOD ZA TRGOVINO V GORICI

Ravnateljstvo državnega strokovnega zavoda za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici sporoča, da se bodo začeli popravni izpiti v ponedeljek 7. septembra ob 8.30 po urniku, ki je objavljen na razglasni deski v šoli.

ŠOLSKA OBVESTILA

Ravnateljstvo slovenske nižje srednje šole v Gorici sporoča, da se bodo začeli popravni izpiti v ponedeljek 7. septembra ob 8.30 po urniku, ki je objavljen na oglasni deski v šoli.

IZPITI 2. ROKA

Popravni izpiti v drugem in petem razredu osnovnih šol bodo 1. septembra. Urnik je na oglasni deski didaktičnega ravnateljstva.

Pred sestavo občinskega odbora

Se nekaj dni nas loči od izvolitve novega goriškega župana in mestnih odbornikov. Petorica skupin, ki sestavljajo dosedanja goriški občinski odbor, je pa še živahno na delu in pri posvetovanjih. Gre še za dve ne popolnoma rešeni točki, in sicer za dokončna imena odborniških kandidatov posameznih strank in tudi za dodatne točke o dogovoru, ki se tiče slovenske narodnostne skupnosti.

Socialistična stranka je namreč zahtevala, naj se zberejo zastopniki peterih levosredinskih strank k razgovoru o dodatnih točkah, ki so potrebne za dejansko izvajanje smeric, ki so že bile načelno sprejete v korist slovenske narodnostne skupine na Goriškem.

Socialisti so na sestanku, ki je bil v ponedeljek, postavili zahtevo za sestavo posebne komisije v občinskem merilu, ki naj bi se bavil z vprašanji, ki se tičejo naše manjšine; druga točka se tiče dvojezične uporabe krajevnih imen v predmetnih okrajih, kjer je večina slovenska; prepoved nadaljnega razlaščenja v okolici; natečaje za mestne uslužbenke s popolnim znanjem slovenskega jezika.

Navzoči zastopniki vseh strank so se v bistvu pridružili tem predlogom.

Krščanska demokracija je na svojem ponedeljkovem sestanku tudi določila svoje kandidate za odborniška mesta. Za župansko mesto so soglasno določili Michela Martino.

Krščanski demokrati bodo imeli tudi štiri odborniška mesta, med katerimi za javna dela in za finance. Prvo mesto bo pripadlo Agatiju ali Moiseju, ki sta bolj levičarja; finance De Simoneju; davčni posli pa Ciuffarinu. Zadnja dva sta z županom vred moretejevca.

Oster zakulisni boj je potekal proti izvolitvi Lupierija, dosedanjega odbornika za jav-

na dela. Formalno je izpadel iz odborniškega seznama, ker je že predsednik goriške trgovinske zbornice, v resnici pa gre tudi za ostra politična trenja.

Socialni demokrati so postavili kot svoje kandidate trgovca Sergia Rovisa, ki bo prevzel podžupanovo mesto, in Ferruccia Fantinija, ki bo najbrž vodil oddelek za načrtovanje in občinskih služnosti. Socialist dr. Tommasich bo ostal pri zdravstvenem odseku. Zastopnik SDZ, ki bo po vseh predvidevanjih dr. Damijan Pavlin, bo pa prevzel oddelek za osebje.

Za ponedeljek, 31. avgusta, je sklicana prva seja novega občinskega sveta, ki bo izvolil župana in odbornike.

ŠOLSKA OBVESTILA

Didaktično ravnateljstvo opozarja, da traja vpisovanje učencev v osnovne šole vključno do 26. septembra. Starši, ki iz kakega upravičenega razloga še niso vpisali svojih otrok, naj se čimprej oglašijo na šolah ali v tajništvo ravnateljstva.

Popravni izpiti za 2. in 5. razred na osnovnih šolah v Gorici bodo 1. septembra. Razpored je na oglasni deski ravnateljstva v Gorici.

Popravni izpiti na nižji srednji šoli in na trgovski se bodo začeli v ponedeljek 7. septembra ob 8.30. Razpored je na oglasni deskah v teh šolah.

Ravnateljstvo šole Glasbene matice v Gorici sporoča, da bo trajalo vpisovanje gojenčev in gojenk od 1. do 12. septembra v šolskih prostorih ul. Malta 2/I.

Pouk pa se bo začel 14. septembra.

F.J. 46

S M R T

V POMLADI

...Včasih je nehote počakal z odgovorom, da bi se prepričal, če duše v kotih sobe, ki je služila za sobo in kuhinjo hkrati, res mrmrajo molitve z njim vred, a nikoli jih ni mogel prav točno ujeti. Potem je šel k polnočnici, ona pa je ostala doma, molila v polmraku in se morda pogovarjala s sorodniki. Vsaj tako se mu je zdelo, a nikoli je ni upal vprašati. Bilo ga je strah in tudi sram, kakor da bi jo hotel prese- netiti pri nečem intimnem.

»Veš, snoči se mi je zelo živo sanjalo o tebi. Sanjalo se mi je, da si prišel. Ravno med polnočnico.«

»No danes pa sem res prišel, čeprav me morda niste pričakovali.« Ni ji upal povedati, da snoči ob tem času še ni bil odločen, da bo odpotoval za praznike domov. Ni je hotel užaliti in razžalostiti.

Ona pa mu je vendarle začela natančno pripovedovati, kako se ji je sanjalo o njegovem prihodu in kako je bila vesela, potem pa žalostna, ko se je prebudila in videla, da se ji je bilo vse samo sanjalo.

»Toda ko sem šla spat, se mi je še enkrat sanjalo o tebi,« je rekla.

»To pa je kar preveč za eno noč,« se je zasmel, da bi spravil tudi njo v dobro voljo.

»Druge sanje niso bile tako lepe. Pravzaprav so bile tudi lepe,« je rekla. »a nekam čudno so se končale.«

»Kako čudno?«

»Nič ne vem, kako. Skušam se spomniti, pa se ne morem. Sanjalo se mi je, da sem te čakala, pa ne samo jaz, vsa vas te je čakala, ravno tam pri križu na polju, kjer smo čakali pred desetimi leti nove zvonove. Cela fara je bila tam in te je čakala, fantje in možje na konjih, beloblečena dekleta na vozovih, okrašenih s smrečicami in trakovi, in godba in župnik in še župniki iz sosednjih far; lovrenškega se spominjam, ker je tako suh, in cela množica ljudi, moških in žensk in otrok, s cerkvenimi banderami. In tudi slavolok je bil tam, a nismo čakali zvonov, ker zvonovi iz našega turna so ves čas trjancili, in čisto dobro se spomnim, da sem si pri tem še mislila, kako lepo trjancijo naši novi

zvonovi. Nihče ni nič rekel, a jaz sem vedela, da čakamo tebe. Vsi so se ozirali vame in potem so spet gledali po cesti in čakali, kdaj se boš prikazal. In potem se je nekaj pripeljalo po cesti, nekaj kakor tovorni avto, in se ustavilo prav blizu mene, in vsi so te pozdravljali in kričali tvoje ime in ti mahali. In župnik je nekaj govoril in deklice so deklamirale in cerkveni zbor je zapel, zvonovi pa so trjancili in trjancili. Meni pa je bilo strašno hudo, ker vsi so te lahko videli in te pozdravljali, samo jaz te nisem mogla videti. Naj sem še tako napenjala oči in stopala na prste in stegovala vrat ter se prerivala naprej. Nisem in nisem te mogla u-zreti. Potem pa sem te le zagledala, da ležiš zadaj na avtomobilu, v trugli, in si čisto bled in miren, kakor da bi bil mrtev. Tedaj sem zakričala, da bi te zbudila in ti povedala, da nikar ne spi, ko te vsi častijo in ti župnik govori in ti trjancijo zvonovi, pa tudi možnarji so grmeli, več kakor na velikonočno soboto pri vstajenju. Tako sem zakričala, da sem se od lastnega krika zbudila, tako da nič ne vem, kako se je končalo. Bogve, kaj so te sanje pomenile.«

»Gotovo nič slabega. To se vam je sanjalo kar tako, iz razočaranja, mama, ker ste snoči preveč mislili name in me pričakovali, a me ni bilo.«

(Dalje na 8. strani)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Pogovor o letošnjem zborovanju v Dragi

V zvezi z letošnjim zborovanjem slovenskih izobražencev, ki bo 5. in 6. septembra v Dragi pri Bazovici, smo naprosili glavnega podbudnika tega vsakoletnega zborovanja, ki prehaja že v tradicijo, predsednika Društva slov. izobražencev v Trstu, prof. Jožeta Peterlina, za kratek pogovor o letošnjem programu.

Kako ste prišli na misel, da bi prirejali taka kulturna zborovanja? In kdaj se Vam je prvič utrnila ta misel?

Ko je nastalo Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, je imelo najprej v svojem programu redna mesečna ali štirinajstdnevna predavanja za svoje člane. Vsako društvo v začetku nekako išče najboljše pot. Misel na študijske dneve je bila izražena gotovop red šestimi, sedmimi leti. Tedaj se je zdela mnogim še neizvedljiva. Pri marsikomu so bili pomisleki, bilo je premalo poguma in bojazen pred tveganjem. In kakor mora vsaka stvar zoreti, če naj rodi sad, tako je zorela tudi ta misel. In ko smo pred šestimi leti sprejeli vodstvo Društva, smo idejo realizirali. Leta 1966 so bili v Dragi prvi študijski dnevi.

Kakšen je predvsem namen teh zborovanj? Ali je bilo od vsega začetka zamišljeno, naj bi imela vseslovenski, torej ne zgolj zamejski ozioroma manjšinski značaj?

Namen teh zborovanj je srečanje slovenskih izobražencev. Že samo srečanje je nekaj neizmerno lepega. In na teh srečanjih obravnavamo slovensko problematiko. Zdi se, da ne more biti do vsesplošne narodne problematike nihče brezbrizen, nihče, ki čuti še živo vez s svojim narodom. Vsakdo gleda te probleme po svoje, vsakdo lahko svobodno pove svoje mnenje; spoštujemo gledanje vsakogar, drug drugega spoznavamo, in ali ni nad vsemi osebnimi pogledi najvišja narodova korist? Njegova usoda, njegova bodočnost. Zato smo krenili od zgolj manjšinske problematike na vseslovensko. Najbolj realno sliko o sedanjem stanju v Sloveniji nam lahko podajo strokovnjaki iz osrednje Slovenije. Predavatelji iz zamejstva in zdomstva pa odkrivajo nam v zdomstvu in vsem iz osrednje Slovenije naše zamejske in zdomske narodne težave in upanja.

Vsak strah, da bo kdo koga »okužil«, je odveč, kajti predavajo izobraženci izobražencem, nihče ničesar ne vsiljuje, diskusija je svobodna.

Nekateri, kot se zdi, še vedno menijo, naj bi se na teh zborovanjih ukvarjali predvsem z manjšinsko problematiko. Kaj bi jim odgovorili?

Prvi študijski dnevi niso imeli vseslovenskega značaja, pač pa so obravnavali probleme slovenskega zamejstva: Tržaške, Koroške in Goriške. Tudi naslednje leto, 1967, je imelo zborovanje nekako značaj zaključenega kroga povabljenih gostov, čeprav so bila vabila že mnogo bolj odprta. No, iz teh srečanj je zrastle hote nje, da morajo imeti ti naši dnevi vseslovenski značaj. Ob tem bi pripomnil, da je bilo treba premagati stare pomisleke nekaterih ljudi, češ da se katoličani ne smejo spustiti v dialog z nekristjani ali ateisti, kajti, po starem mišljenju,

bodo vedno kristjani premagani in izigrani. Ne samo, da je tako mišljenje danes nevzdržno, kajti kristjani niso nobeni zaplovniki ali mračnjaki, ampak pogumni in veseli ljudje, ki so prepričani o svojem nazoru, in ga zato mirno lahko soočijo s katerim koli drugim.

Tudi nova, sodobna pota pokoncilske Cerkve so pripomogla, da je nova smer v našem društvu prodrla. Vem, da je marsikomu to težko razumeti. Na kritike nekaterih naših rojakov v Argentini in drugod moramo povedati, da Društvo slovenskih izobražencev v Trstu ni kako emigrantsko društvo, ampak je društvo ljudi s teh tal, ki tu živijo in so vedno tu bili poleg zelo, zelo redkih izjem, ki so se tukajšnjim rojakom pridružili.

Se Vam zdi, da naj bi se v diskusijah na teh zborovanjih omejili na zgolj »kulturne« teme v ožjem pomenu, ali pa ste mnenja, da je kultura prizadeta pri vseh problemih vsakega naroda in da ima zato pravico spregovoriti o vseh?

Mislim, da je kultura prizadeta pri vseh problemih vsakega naroda in da imamo zato ne samo pravico, ampak tudi dolžnost spregovoriti o vseh. Res, da nas pogosto zanaša na kulturna, ali zgolj kulturna področja, ker se nekako največ s temi vprašanji ukvarjamo, vendar moramo zavestno iskati v vse smeri našega narodnega življenja in o njem razpravljati.

Kakšne izkušnje imate z dosedanjimi zborovanji?

Izkušnje z dosedanjimi zborovanji nas opogumljajo. Dajejo nam mnogo zadoščenja spričo priznanj udeležencev in predavateljev samih. V Dragi ne sprejemamo resolucij in sklepov, razmišljamo in razpravljamo, izpopolnjujemo in dopolnjujemo svoje razglede, navezujemo človeške odnose, sklepamo prijateljstva, spoznavamo in dokazujemo, da nismo drug drugemu volk, ampak bratje po krvi in jeziku. Doslej se ta naš krog vedno bolj širi, vsako leto doslej je bil večji, in tega smo veseli, zato želimo s tem delom nadaljevati.

Nekateri menijo, da so prirejena zborovanja v Dragi nekoliko prepozno, glede na letni čas, tako da se jih obiskovalci iz Združenih držav in od drugod na Zahodu in v Sloveniji, težko udeležijo, zlasti profesorji, ker se začnejo tam šole že v začetku septembra. Mislite, da bi se jih dalo organizirati prej, npr. že avgusta?

Izkušnja je pokazala, da je prva sobota in nedelja v septembru najbolj primeren čas za zborovanje. Res, da so ponekod že v tem času izobraženci zaposleni, vendar se moramo ozirati predvsem na te, ki živijo na Tržaškem in

Goriškem, ker se študijskih dni udeležuje največ izobražencev od tu. Pa tudi za Koroško se zdi, da ni prepozno. Seveda bi želeli najti čas, ki bi bil ugoden tudi za druge, posebej za rojake iz Amerike in od drugod, vendar bi težko našli boljšega.

Kaj je bila vodilna misel pri sestavljanju letošnjega programa zborovanja?

Vodilna misel pri sestavljanju letošnjega programa je bila: današnja slovenska stvarnost.

Med letošnjimi predavatelji pogrešamo kakšno osebnost s Tržaškega? Ali je ni bilo mogoče dobiti?

Spričo tega, da želimo spoznati sedanjo slovensko stvarnost, smo menili, da nam jo morejo najbolj verno posredovati odlični predavatelji iz Slovenije. Izbrali pa smo koreferente, ki bodo k obravnavanim vprašanjem dodali sliko našega zamejstva.

Ali vidite v tem poseben uspeh Vašega prizadevanja za kulturno in narodno povezanost Slovencev, da pridejo predavati na zborovanja v Dragi predavatelji iz vseh strani, tudi iz matične Slovenije? Ali pa se Vam zdi to samoposebi razumljivo?

Meni se zdi to samoposebi razumljivo spričo nešteti izjav, tako vodilnih vladnih politikov v Ljubljani kot italijanskih politikov v naši deželi, da nihče več ne dvomi, da smo Slovenci na tej strani meje in na oni en narod in da ga nihče ne more ločevati. V našem skupnem jeziku izražamo svoja čustva in dognanja, slovenska kultura in znanost in umetnost je ena sama in k njej prispevamo vsi v zamejstvu, zdomstvu in v republiki Sloveniji. Meje tako rekoč ni. Kako bi tedaj ne predaval na naših študijskih dneh znanstvenik iz Ljubljane poleg profesorja iz Celovca, Gorice ali Trsta? Pomisleki, ki jih kdo ima, mislim, da so res »bele vrane«.

Vesel pa sem, da nas v tem prepričanju podpirajo predavatelji iz Slovenije.

Kako da letos ni izšla knjiga z lanskimi predavanji iz Drage?

Nismo mogli dobiti pravočasno enega predavanja, ki ga je sicer predavatelj obljubil pripraviti za tisk.

Ali se Vam ne zdi prav, če bi začeli izpopolnjevati zborovanja v Dragi tudi s kakimi vzporednimi kulturnimi pobudami, npr. z manjšo razstavo slovenskega tiska, zlasti tukajšnjega zamejskega, pa tudi z nekaterimi važnejšimi izdajami iz Slovenije in s Koroškega ali iz Argentine, ker mnogi naši izobraženci le ne vedo, kaj vse izhaja. Ali s kakimi pisateljskimi srečanji? Ali s srečanji založnikov?

V manjši meri to že delamo. Tri leta zapovrstjo smo imeli v prostorih zborovanja prirejeno razstavo zamejskega tiska. Razstava je bila sicer skromna, a bila je. Lepa pa se mi zdi misel o pisateljskih srečanjih ob priliki študijskih dni in o srečanju založnikov. Prihodnje leto bomo mislili tudi na to.

Zakaj ni med predavatelji nobene ženske? Mislimo, da bi imele tudi te kaj povedati in bi lahko osvetlile marsikateri problem še z druge, s svoje strani.

Tudi to Vašo misel bomo upoštevali v bodoče. Na program smo dali vprašanja, za katera so v splošnem zavzeti nekako bolj moški. Vendar bi gotovo mogli najti tudi žensko. Prihodnje leto bomo mislili na to.

(Dalje na 8. strani)

Sodobno kmetijstvo

Izobraževanje kmetovalcev in kmečki tabor

Ravno openski Kmečki tabor, posebno s svojo razstavo slovenske knjige, pri kateri strokovna knjiga sploh ni zastopana, daje misliti, kako malo pozornosti se posveča strokovnemu izobraževanju. Morda pa utegne kdo reči, kaj pa naj Kmečki tabor s svojimi skromnimi možnostmi še napravi, posebno, ker so druge ustanove zadolžene, da skrbijo za izobraževanje kmetovalcev. To je le deloma res, če vemo, da ustanove, ki delajo na kmetijskem področju, ne morejo prevzemati naloge, da seznanjajo slovenskega kmeta z najnovejšo strokovno literaturo. Pa tudi če bi imeli npr. dvoletno kmetijsko šolo v slovenščini, bi ostalo še vedno odprto vprašanje strokovnega obveščanja. V tej smeri so posebno koristne in neobhodno potrebne razstave strokovne knjige in publikacij, ki postanejo lahko zelo pomembne in privlačne tudi za prireditve, kot je openski Kmečki tabor, kateremu še ni uspelo priti do neke svoje fiziognomije.

Ko bi organizatorji Kmečkega tabora postavili v ospredje strokovno knjigo in pripravili pravo razstavo slovenske strokovne knjige in publikacij, bi to bila velika pridobitev, predvsem za sam tabor. Veliko naših kmetovalcev ima dovolj visoko stopnjo tehnične in splošne izobrazbe, saj so poleg izobraženec eden izmed najbolj načitanih slojev pri nas. Seveda to ne velja za vse.

Dobro pripravljena razstava strokovne literature — če že sodeluje Tržaška knjigarna, potem naj sodeluje predvsem v tej smeri — naj bi skušala vzbujati zanimanje in pozornost ne samo pri kmetovalcih, ampak tudi pri drugih ljudeh. Kolikokrat naletimo še na ljudi, ki mislijo, da so kmetje in z njimi kmetijstvo zadeva zaostalih in neizobraženih ljudi. Resnično stanje je kajpak drugačno; kmetijstvo zahteva dandanes mnogo bolj izobražene ljudi kot v večini drugih strokah. Na žalost pa je še prisotna omenjena miselnost, ki je verjetno dediščina časov, ko je kmetijska dejavnost močno prevladovala, ko pravzaprav ni bilo izven kmetijstva mnogo možnosti zaslužka in so torej ljudje bili enostavno prisiljeni se ukvarjati s kmetijstvom. Danes je mnogo manj kmetov, ki pa se s kmetijstvom ukvarjajo poklicno in je zato tudi njih izobrazba večja in temeljitejša, posebno če redno obiskujejo strokovne tečaje in če so v tesnem stiku s kmetijsko pospeševalno službo (torej s kmetijskim nadzorništvom).

Ko pišemo o teh stvareh, nam ni, da bi plavali proti toku, ker dobro vemo, da je povsem naravno in potrebno, če se s kmetijstvom ukvarja le omejeno število ljudi. Pri nas je število poklicnih kmetovalcev že doseglo nižjo mejo, ki jo mimogrede postavlja v svojem načrtu za evropsko kmetijstvo 1980 glavni kmetijski načrtovalec Evropskega skupnega trga Holandec Mansholt. Iz več vzrokov pa ne bi bilo koristno, ko bi se sloj kmetovalcev na Tržaškem še nadalje krčil.

Ko poudarjamo pomen učinkovite propagande za strokovno izobraževanje, hočemo s tem le podčrtati dejstvo, da je sodobno kmetijstvo drugačno od prejšnjega in da zahteva informiranega in izobraženega človeka. Dobro pripravljena razstava strokovne lite-

rature bi torej imela dvojno vlogo: na eni strani bi bila sredstvo pravočasnega in dosegla informiranja samih kmetovalcev, na drugi strani pa bi opozarjala nekmetovalce, da kmetijstvo že zdavnaj ni več domena zaostalih ljudi. Ko bi Kmečki tabor pomagal podirati prav te psihološke pregrade, bi s tem že dosti dosegel. Drugod po svetu, posebno v ZDA, pa tudi na Holandskem in Danskem, ima skoraj vsak kmetovalec v svojem domu bogato strokovno knjižnico, največkrat je naročen ne samo na kmečke liste, ampak tudi na strokovne revije. Kmetovalci v teh deželah so tehniki, ki dobro obvladajo svoj poklic, imajo visoko življenjsko raven in uživajo ugled pri ostalih slojih. Tega pa ne bi nikoli dosegli, ko bi ne šli vstrik z razvojem na svojem področju, posebno z znanstvenim. Vlogo strokovnega izobraževanja pa v dobri meri lahko prevzema prav strokovna literatura. Treba ji je le posvetiti nekoliko več pozornosti.

POZOR V VINOGRADU!

V tem mesecu smo imeli mnogo padavin, ki so jih spremljale tudi močne temperaturne spremembe. Te pa skupaj z visoko stopnjo vlage večajo nevarnost okužb, posebno s strani peronospore. Peronospora je v tej dobi še vedno nevarna. Škoda, ki jo povzroča, pa ne prizadene samo letošnjega pridelka, ampak, ker pride do slabše ozelenitve mladik in nepopolnega zorenja brstičev, tudi naslednjega.

Škropiti je treba z Asporjem Ultra (200 gr. na hl), še bolje pa je, če škropimo z bakrovimi pripravki, bordojsko brozgo ali pa Rame Caffaro. Dobro je dodati tudi nekoliko koloidnega žvepla za obrambo pred oidijem. Če bi pa napadi oidija bili močni, potem je priporočljivo seči po pripravkih v prahu, ki imajo boljši učinek.

V primeru pa, da bi se pojavila tudi siva grozdna plesen (*Botrytis cinerea*), pa škropimo s sredstvi kot so Euparen, Orval ali Rame Caffaro, ki je priporočljiv tudi zato, ker je uspešen toliko proti peronospori kolikor tudi proti plesni.

OBVESTILO

Trošarinski konzorcij med občinami Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor obvešča, da morajo vsi vinogradniki in vsi pridelovalci grozdja in mošta predložiti krajevni trošarinskemu uradu najkasneje do 6. septembra prijavo količine vina, ki so ga imeli v zalogi dne 31. avgusta 1970.

Prijave sprejemajo na županstvih:

občina Devin - Nabrežina: vsak dan od 8. do 12. ure;

občina Zgonik: vsak torek in petek od 9. do 12. ure;

občina Repentabor: vsak ponedeljek in četrtek od 9. do 12. ure.

Konzorcij ne bo izdal spremnega izkazila za prodajo vina tistim, ki se ne bodo odzvali gornjemu vabilu. Kršitelji bodo kaznovani po zakonu.

PREJELI SMO

»Dom«, verski list (za Beneške Slovence), v narečju. Drenchia - Dreka, april-junij 1970.

»Nova pot« glasilo Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov SRS, letnik XXII., št. 4-6.

S Tržaškega

KAJ JE S STROKOVNO SOLO?

Ceprav se bliža začetek novega šolskega leta, naša javnost in zlasti prizadeti starši še nič ne vedo, ali se bo letos končno začel pouk v strokovni industrijski šoli, katere ustanovitev nam je bila že zdavnaj svečano obljubljena. Dnevni tisk je pred kratkim objavil pismo zunanjega ministra Mora poslancu Škerku, iz katerega izhaja, da nima zunanje ministrstvo nič proti ustanovitvi strokovne šole v slovenskem jeziku, kar pomeni, da je bila odstranjena glavna ovira, ki je baje doslej onemogočala ustanovitev novega šolskega zavoda za slovensko narodno skupnost v Trstu. Iz tega tudi izhaja, da je bilo zadovoljivo rešeno vprašanje novega šolskega zavoda v Bujah, to je za italijansko narodno skupnost v Istri.

Kot smo zvedeli, tržaške šolske oblasti pa še vedno čakajo navodil od pristojnega ministrstva v Rimu in obljublajo da bodo odredile vse, kar je potrebno za reden začetek pouka na novi šoli, kakor hitro bodo prejele pristanek ministrstva.

Mislimo, da je skrajni čas, da se tudi to vprašanje uredi, saj je naša narodna skupnost imela že dovolj škode, ker marsikateremu dekletu ali fantu ni bila dana možnost, da se strokovno izobrazi v materinem jeziku in s tem primerno pripravi na svoj bodoči poklic.

NEGOTOVOST V NABREŽINI

V ponedeljek se je sestal devinsko-nabrežinski občinski odbor ter vzel na znanje odstop dosedanjega župana dr. Draga Legiša. V pričakovanju, da se sestane novi občinski svet, da iz svoje srede izvoli novega župana in občinski odbor, bo županske posle opravljal starejši odbornik Raffaello Corberi.

Dr. Legiša, ki je bil pred kratkim izvoljen za pokrajinskega odbornika, je odstopil z županskega mesta v Nabrežini, ker po zakonu ne more biti pokrajinski odbornik in hkrati župan. Njegov odstop je obenem v zvezi z dejstvom, da večina dosedanjih odbornikov ni sprejela županovega predloga, naj se še pred koncem tega meseca skliče prva seja občinskega sveta, izvoljenega na volitvah dne 7. junija.

Kot smo zvedeli, so med strankami leve sredine in Skupno slovensko listo še vedno v teku dvostranski razgovori, na katerih se razpravlja o možnosti obnovitve levsosredinske večine v občinskem svetu. Znano pa je, da postavlja Skupna slovenska lista zahtevo po slovenskem županu in primernem slovenskem predstavništvu v levsosredinskem odboru, kar je tudi pogoj za njeno sodelovanje v takšni koaliciji tako v Nabrežini kot tudi v pokrajinskem odboru v Trstu.

Dosedanji župan Legiša seveda ohrani mesto občinskega svetovavca v Nabrežini in zato ostane odprto tudi vprašanje njegove ponovne izvolitve za župana.

Devinsko-nabrežinski svet je edini, ki se na Tržaškem še ni sestal, čeprav bodo kmalu potekali trije meseci od volitev dne 7. junija. Te zamude kot demokrati ne moremo opravičiti in zato pričakujemo, da bo čimprej prišlo do sklicanja novega občinskega sveta, ki naj začne z rednim delom.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« Trst

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 30. avgusta, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 8.00 Sv. maša; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: F. Kumer: »Pisana žogica«; 11.45 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Na božna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 F. A. Bon »Pretkančeva starost«; Komedijska; 17.00 Veliki orkestri lahke glasbe; 17.30 Revija zborovskega petja; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik »Pratika«; 19.00 Jazzovski kotichek; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Glasba iz filmov in revij; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske ljudske epike; 20.45 Ansambel »Beneški fantje«; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Glasba v ljudskem tonu; 22.30 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 31. avgusta, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Kalandar: »Pomenek s poslušavkami«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Slovarček sodobne znanosti; 17.55 Obletnica meseca: 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Zbor »E. Grion«; 18.50 Ellisov orkester; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.15 Znanje melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Pesmi od vsepovsod; 21.00 Romani, ki so vplivali na zgodovino; 21.25 Romantične melodije; 21.50 Slovenski solisti; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 1. septembra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas. Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.10 Humor v slovenski literaturi: »Narte Velikonja« (Jevnikar); 19.45 Zbor »V. Vodopivec«; vodi Nanut; 20.00 Šport; 20.30 Donizetti: »Polkova hči«; opera; 22.15 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 2. septembra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 R. Vodeb: »Velika Grčija« v Italiji; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Mladina in šport; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Baritonist Darij Zlobec, pri klavirju Giorgi. Pesmi M. Gerbiča, B. Ipavca, F. S. Vilharja; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Jazzovski ansambli; 19.40 Priljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.30 Simf. koncert; V odmoru (20.55) Za vašo knjižno polico; 21.45 Glasba v polmrazu; 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 3. septembra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.50 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 F. Antonini: »Podoba očeta in otroških sanjah«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Na počitnice; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Simfonična glasba. Solist Falout; 18.40 Južnoameriški motivi; 19.10 G. Godoli: Življenje na drugih svetovih — domneve in možnosti; 19.25 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.30 J. Jalen: »Dom«; Radijski oder, režira Peterlin; 21.56 Beethovnov komorne skladbe; 22.15 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 4. septembra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Izlet za konec tedna; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Okno v svet; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.25 Umetnost; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 19.10 Epigram — odraz časa in razmer; (Z. Tavčarjeva); 19.20 Harmonija zvokov in glasov; 19.45 »Beri, beri, rožmarin zeleni«; 20.00 Šport; 20.30 Delo in gospodarstvo; 20.45 Koncert operne glasbe; 21.50 Nekaj jazz; 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 5. septembra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 N. Kuret: Slovenski in furlanski običaji; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 »Varna pot« — oddaja o prometni vzgoji; 16.05 Operetne melodije; 16.45 Pravljične pripovedke; 17.00 nŽani pevci; 17.20 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.35 Umetniki odgovarjajo; 17.55 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Oktet »Planika« iz Gorice; 19.10 R. Dolhar: Alpske poti in smeri; »Visoka Bela Špica«; 19.20 Zabavali vas bodo; 20.00 Šport; 20.45 N. Perno - E. Benedetti »Ljudje so sodili«; Radijska drama; 22.10 Vabilo na ples; 23.00 Zabavna glasba.

DELJENA MNENJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

skvi, izjavil, da pomeni ta pogodba »korak naprej do rešitve evropskih problemov«.

Ta pogodba razodeva realizem nove vlade v Bonnu in dokazuje potrebo po upoštevanju dejanskega stanja, kot je nastalo iz razvalin druge svetovne vojne, je pristavil Tito. Rekel je tudi, da pomeni pristanek na sedanje meje v Evropi in na njihovo neprekršljivost velik prispevek k stabilnosti in miru v Evropi. Vse to pa ima še poseben pomen, kolikor zadeva mejo na Odri in Nisi in mejo med obema nemškima državama.

Sovjetska zveza je pokazala svoje zadovoljstvo nad pogodbo z Nemčijo že na razne načine, zlasti pa s tem, da je sklicala v Moskvo vrhunski sestanek vseh vzhodnoevropskih držav svojega tabora, na katerem jih je pripravila do tega, da so pogodbo odobrile in se prilagodile novemu sovjetskemu stališču do Zahodne Nemčije. To se je že pokazalo med drugim s tem, da so postale vzhodnonemške oblasti vljudnejše z zahodnoberlinskim županom in da so omilile svoje propagandne izpade proti Zahodni Nemčiji. Od tega do podrtja berlinskega zidu pa je najbrž še daleč.

Vsekakor je treba pritrditi Brandtu, da se je splačalo narediti ta poskus, že zato, da se preizkusi iskrenost sovjetskih namenov. Vztrajanje v slepi ulici in zakrknjenost sta v politiki vedno nekaj slabega in brezizglednega. Če se pogodba ne bo obnesla, se v bistvu ne bo nič poslabšalo od dosedanjega stanja, če pa se bo obnesla — in to končno ni izključeno — bo pomenila odločilen preobrat na boljše v Evropi in nevarnost vojne med Vzhodom in Zahodom se bo zelo oddaljila, če že ne izginila.

Če se bo Nemčija s to pogodbo nekoliko odtegnila ameriškemu varuštvo, pa njej sami to tudi ne bo v škodo. Pomagalo bo povojni Nemčiji, da se bo tudi v političnem pogledu prej postavila na lastne noge in postala »odrasla«. Tudi Vzhodna Nemčija ne bo več potrebovala sovjetskega pokroviteljstva in zaščite pred nemškimi »revanšisti« in »fašisti«, iz istega razloga pa bo — ali bi moralo — Sovjetski zvezi zmanjkati opravičilo za nadaljnjo okupacijo Češkoslovaške.

K SREČANJU „BORA“

(Nadaljevanje s 3. strani)

Ne vidim pa tudi ne potrebe, da bi gostovanje ameriških košarkarjev v Padričah spravljaj v zvezo z »dobro organiziranim kolesjem, katerega nameni niso športni, ampak premišljeno politično-propagandno dejanje«. Tudi mi ni jasna definicija podpisnikov omenjenega letaka, kakšna bi morala biti apolitičnost športnega društva »Bor«.

No, in komu naj te športno-politične manifestacije, ki so v tem primeru »Borovci«? Prav športniki, ki dajejo v ospredje vedno samo človeka, vedo, da so takšni ugovori, ki jih širi omenjeni letak, otepanje prazne slame. V prihodnosti bodo gotovo nekoliko bolj budni v stikih z ljudmi, ki — kot podpisniki letaka in njihovi somišljeniki — hočejo vedno in povsod določati, kaj smejo in s kom smejo.

Nikoli nisem mislil, da je mogoče tako lahko skočiti »od čudovite ameriške košarke do čudovitega ameriškega orožja«. Mogoče bi kazalo podpisnikom letaka iti poučit ljudi o tem tudi v Moskvo, kjer so še nedavno gostovali ameriški košarkarji. Predlagam jim, da povedo v Moskvi tudi to, da ni prav, da pošiljajo svoje vojake na vojaška tekmovanja, kjer sodelujejo

tudi Američani, saj so to »pripadniki iste vojske, iste represivne organizacije, ki opravlja po svetu neprestano funkcijo žandarja.« O, kako bi bilo lepo in za nas neuke poučno, ko bi recimo 19 podpisnikov letaka takšno akcijo v Sovjetski zvezi lahko brez represivnih posegov nemoteno opravljali in navezalo tesne stike z rusko mladino, ne da bi jim bilo treba za to v Sibirijo, če bi prepričevali rusko mladino o potrebi ustanavljanja podobnih akcijskih skupin in dejanj, kot si jih lahko nemoteno privoščijo v naši »represivni« demokraciji. Vladimir Vremec

Dopis je bil namenjen že za prejšnjo številko N. 1., a je prispel prepozno.

SMRT V POMLADI

(Nadaljevanje s 5. strani)

»Misliš?« je rekla pomirjena.

»Gotovo. To so živci.« Na tihem pa si je mislil, da na tihem gotovo še vedno z obžalovanjem misli na to, da nikoli ne bo imel nove maše, katere se je tako veselila, ali pa take misli še podzavestno živijo v njej. Toda tega ji ni hotel povedati.

»Postalo me je kar strah. Potem pa sem se spomnila, da je sveta noč, in sem začela moliti,« je dejala.

»Na sveto noč zle sile nimajo moči, mama.«

»Oh, pa še kakšno,« je rekla. »Čudno da ne veš tega, ko si se toliko učil. Na sveto noč je res prišel Jezus na svet, a hudobne sile so kar podivjale zaradi tega in vsako sveto noč se zgodi še zdaj veliko hudega, vsakovrstni zločini in nesreče, ker hudobne sile iz pekla divjajo okrog in iščejo, kjer bi napravile slabo, iz same kljubovalnosti. Vidiš, tudi zato se hiše na sveto noč ne sme puščati prazne. Če je kdo doma, molj in ima navadno pri sebi kaj blagoslovljenega, rožni venec ali kaj drugega, morda je celo brez greha. Zato se ga hudobne sile bojijo. Kjer pa je hiša prazna, lahko pridejo vanjo in napravijo veliko škodo, tudi pri živini ali na skednju. Tudi zažgejo lahko.«

»Mama, to je prazna vera, to ni res.«

»Nikar ne govori tako, da te Bog ne kaznuje,« je rekla očitačo. (dalje)

POGOVOR O LETOŠNJEM

(nadaljevanje s 6. strani)

Kako bo letos poskrbljeno za udeležence?

Tudi letos bodo tisti udeleženci, ki bodo prišli od daleč, lahko v poslopju prespali in dobili hrano, seveda se morajo za oboje vnaprej javiti. Tisti, ki se bodo pripeljali z avtomobili, bodo lahko prenočevali v Bazovici ali v drugih krajih.

Upamo na lepo vreme, potem bo zborovalni prostor na prostem za stavbo zadostoval. Misliti pa bomo morali že na večjega kje v bližini za prihodnja leta. Za zdaj samo želimo, da bi prinesli vsi udeleženci s seboj mnogo dobre volje, ljubeznivosti in odprtosti ter iskrenega hotelja, poglobljati se v naša narodna vprašanja in ustvarjati ozračje toplega bratskega sožitja.

S TRŽAŠKEGA

PAZNIK FARNEGA PATRONA SV. JERNEJA NA OPČINAH

30. avgusta ob 9. uri SLOVESNA MAŠA S PROCESIJO.

JERNEJEVO 1970 NA OPČINAH

Popoldne ob 17. uri

v FINŽGARJEVEM DOMU

Družabna prireditve

z glasbo, petjem in šalami.

Veselo razpoloženje se bo nadaljevalo pri mizah. Lepo vabljeni!